BENDROJO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2021 m. rugsėjo 15 d.*

„Viešoji tarnyba – Sutartininkai – Darbo užmokestis – Ekspatriacijos išmoka – Pareigūnų tarnybos nuostatų VII priedo 4 straipsnio 1 dalies b punktas – Atsisakymas skirti ekspatriacijos išmoką – Nuolatinė gyvenamoji vieta – Darbas, dirbamas tarptautinėje organizacijoje, kuri įsikūrusi darbo vietos valstybėje“

Byloje T-466/20

LF, atstovaujamas *avocat* S. Orlandi,

ieškovas,

prieš

Europos Komisiją, atstovaujamą T. Bohr ir A.-C. Simon,

atsakovę,

dėl SESV 270 straipsniu grindžiamo prašymo panaikinti 2019 m. rugsėjo 11 d. Komisijos Individualių išmokų administravimo ir mokėjimo biuro (PMO) sprendimą, kuriuo ieškovui buvo atsisakyta skirti ekspatriacijos išmoką,

BENDRASIS TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas S. Gervasoni, teisėjai P. Nihoul (pranešėjas) ir R. Frendo,

posėdžio sekretorė M. Marescaux, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2021 m. balandžio 23 d. posėdžiui,

priima šį

* Proceso kalba: prancūzų.

Sprendimą

Teisinis pagrindas

1 Byloje taikytinos redakcijos Europos Sąjungos pareigūnų tarnybos nuostatų (toliau – Pareigūnų tarnybos nuostatai) 69 straipsnyje, kuris pagal analogiją taikomas sutartininkams pagal Kitų Europos Sąjungos tarnautojų įdarbinimo sąlygų (toliau – KTĮS) 20 straipsnio 2 dalį ir 92 straipsnį, nustatyta:

„Ekspatriacijos išmoka yra 16 % visos bazinės algos, namų ūkio išmokos ir išlaikomo vaiko išmokos, į kurias pareigūnas turi teisę, dydžio. Ekspatriacijos išmoka yra ne mažesnė kaip 538,87 EUR per mėnesį.“

2 Pareigūnų tarnybos nuostatų VII priedo 4 straipsnis, kuris taip pat pagal analogiją taikomas sutartininkams pagal KTĮS 21 ir 92 straipsnius, suformuluotas taip:

„1. Ekspatriacijos išmoka, sudaranti 16 % bazinės mėnesinės algos, namų ūkio išmokos ir išlaikomo vaiko išmokos bendros sumos, mokama:

a) pareigūnams:

– kurie nėra ir niekada nebuvo valstybės, kurios teritorijoje yra jų darbo vieta, piliečiai ir

– kurie penkerių metų laikotarpį, pasibaigusį prieš šešis mėnesius iki įsidarbinimo, nuolat negyveno ir neužsiėmė savo pagrindine veikla tos valstybės europinėje teritorijoje. Taikant šią nuostatą, neatsižvelgiama į aplinkybes, kylančias dėl darbo kitoje valstybėje arba tarptautinėje organizacijoje;

b) pareigūnams, kurie yra arba buvo valstybės, kurios teritorijoje yra jų darbo vieta, piliečiai, tačiau dešimt metų iki įsidarbinimo dėl su pareigomis valstybės tarnyboje arba tarptautinėje organizacijoje nesusijusių priežasčių nuolat gyveno tos valstybės ne europinėje teritorijoje [ne tos valstybės europinėje teritorijoje].

<…>“

Ginčo aplinkybės

3 Ieškovas LF yra Belgijos pilietis, gimęs Belgijoje.

4 1982 m., būdamas ketverių metų, jis su savo šeima persikėlė į Prancūziją, kur baigė studijas ir dirbo iki 2013 m. kovo 31 d., išskyrus laikotarpį nuo 2002 m. birželio 1 d. iki 2003 m. gegužės 31 d., kuriuo dirbo Prancūzijos užsienio reikalų ministerijai Peru.

5 Laikotarpiu nuo 2009 m. balandžio 1 d. iki 2013 m. kovo 30 d. jis dirbo Prancūzijos ekologijos, tvaraus vystymosi ir energetikos ministerijoje Paryžiuje (Prancūzija), o 2013 m. balandžio 1–30 d. buvo įregistruotas kaip Prancūzijoje darbo ieškantis asmuo.

6 2013 m. gegužės 1 d. jis pradėjo dirbti Europos Komisijoje Briuselyje (Belgija) IV pareigų grupės sutartininku Mokslo tyrimų ir inovacijų generaliniame direktorate (GD), vėliau – Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD pagal keletą kartų pratęstą terminuotą sutartį (be pertraukų). Ši sutartis baigėsi 2019 m. balandžio 30 d.

7 Per visą šį laikotarpį ieškovas, atsižvelgiant į jo turimą Belgijos pilietybę ir nebuvimą Belgijos teritorijoje dešimt metų iki įdarbinimo Komisijoje, pagal Pareigūnų tarnybos nuostatų VII priedo 4 straipsnio 1 dalies b punktą gavo ekspatriacijos išmoką.

8 2014 m. ieškovas Belgijoje susituokė su Prancūzijos piliete; su ja susilaukė dviejų vaikų, kurie gimė Briuselyje 2015 ir 2017 m. Jo sutuoktinė, kuri Prancūzijoje turėjo savarankiškai dirbančio asmens statusą, Belgijoje dirbo pagal neterminuotą darbo sutartį. Remiantis ieškovo per posėdį pateikta informacija, kuri buvo užfiksuota posėdžio protokole, ieškovo sutuoktinės buveinė mokesčių tikslais yra Belgijoje.

9 2018 m. lapkričio 20 d. Komisija paskelbė pranešimą apie vidaus konkursą COM/03/AD/18, kurio tikslas – įdarbinti AD 6 lygio pareigūnus; konkurse galėjo dalyvauti sutartininkai. Ieškovas dalyvavo šiame konkurse ir jo vardas bei pavardė buvo įtraukti į 2019 m. gruodžio 3 d. konkurso laimėtojų sąrašą.

10 Be to, 2019 m. sausio 25 d. ieškovas pateikė paraišką po to, kai tų pačių metų sausio 7 d. buvo paskelbtas tarpagentūrinis pranešimas apie laisvą darbo vietą REA/INTER-CA/2018/PA/A-B/FGIV/09; tikslas – įdarbinti IV pareigų grupės sutartininkus Europos mokslo tyrimų vykdomojoje įstaigoje (REA). Pagal šį pranešimą apie laisvą darbo vietą procedūroje galėjo dalyvauti tik Europos Sąjungos institucijose dirbantys sutartininkai.

11 2019 m. gegužės mėn. ieškovas užklausė REA apie šio įdarbinimo rezultatą. 2019 m. gegužės 16 d. REA atsakė, kad sprendimas dėl jo dar nepriimtas, ir paprašė būti „kantriam ir laukti“.

12 2019 m. birželio 7 d. elektroniniu laišku REA pateikė ieškovui pasiūlymą dėl įdarbinimo kaip sutartininko nuo 2019 m. rugsėjo 1 d. vienų metų laikotarpiui su galimybe pratęsti sutartį. Tų pačių metų birželio 11 d. ieškovas sutiko su šiuo pasiūlymu.

13 Laikotarpiu nuo 2019 m. gegužės 1 d. iki rugpjūčio 31 d. ieškovas buvo įregistruotas kaip Belgijoje darbo ieškantis asmuo, o jo išmokas mokėjo Sąjunga. Be to, jis toliau naudojosi Sąjungos sveikatos draudimo sistema.

14 2019 m. rugsėjo 1 d. ieškovas pradėjo dirbti REA.

15 2019 m. rugsėjo 11 d. Komisijos Individualių išmokų administravimo ir mokėjimo biuras (PMO) nusprendė, kad ieškovas neturi teisės į ekspatriacijos išmoką (toliau – ginčijamas sprendimas).

16 2019 m. gruodžio 9 d. ieškovas pateikė Komisijai skundą dėl ginčijamo sprendimo. Šis skundas buvo atmestas 2020 m. balandžio 7 d. sprendimu (apie jį pranešta rytojaus dieną), motyvuojant tuo, kad ieškovas neatitinka Pareigūnų tarnybos nuostatų VII priedo 4 straipsnio 1 dalies b punkte numatytų sąlygų.

17 Remdamasi 2018 m. liepos 13 d. Sprendimu *Quadri di Cardano / Komisija* (T-273/17, EU:T:2018:480) Komisija nusprendė, kad nereikia neutralizuoti laikotarpio nuo 2013 m. gegužės 1 d. iki 2019 m. balandžio 30 d., kuriuo ieškovas dirbo Komisijoje, tačiau nustatant tarnautojo

nuolatinę gyvenamąją vietą į šį laikotarpį turi būti atsižvelgta, nes buvo preziumuota, kad jis neleidžia užmegzti ilgalaikių ryšių su darbo vietos valstybe. Ji pridūrė, kad, atsižvelgiant į jurisprudencijoje nustatytus, su nuolatine gyvenamąja vieta susijusius kriterijus, t. y. ieškovo profesinę veiklą ir asmeninius ryšius, ieškovo nurodyti ryšiai su Prancūzija negali paneigti to, kad jo nuolatinė gyvenamoji vieta yra Belgijoje.

18 Dėl keturių mėnesių laikotarpio nuo 2019 m. balandžio 30 d., t. y. dienos, kai baigėsi su Komisija sudaryta sutartis, iki 2019 m. rugsėjo 1 d., t. y. dienos, kai REA jį įdarbino, Komisija pažymėjo, kad ieškovas ir toliau gyveno Belgijoje su sutuoktine ir vaikais tame pačiame būste, kuriame gyveno ir prieš tai, ir kad ketino jame likti.

19 Laimėjęs Komisijos surengtą vidaus konkursą COM/03/AD/18 ieškovas 2020 m. kovo 17 d. nuo tų pačių metų balandžio 16 d. šioje institucijoje buvo paskirtas pareigūnu. Komisija taip pat atsisakė suteikti jam teisę į ekspatriacijos išmoką. Dėl to sprendimo ieškovas pareiškė kitą ieškinį Bendrajame Teisme (bylos numeris T-178/21).

Procesas ir šalių reikalavimai

20 2020 m. liepos 20 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo ieškovo ieškinį. 2020 m. spalio 23 d. Komisija pateikė atsiliepimą į ieškinį. 2020 m. lapkričio 25 d. raštu ieškovas atsisakė pateikti dubliką.

21 2020 m. liepos 31 d. raštu ieškovas, remdamasis Bendrojo Teismo procedūros reglamento 66 straipsniu, paprašė užtikrinti jo anonimiškumą. 2020 m. rugsėjo 14 d. sprendimu Bendrasis Teismas šį prašymą patenkino.

22 Teisėjo pranešėjo siūlymu Bendrasis Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendė pradėti žodinę proceso dalį.

23 2021 m. kovo 3 d. raštu Bendrasis Teismas, remdamasis Procedūros reglamento 89 straipsniu, pateikė šalims klausimus, susijusius, be kita ko, su jurisprudencija, kuri, jų nuomone, taikytina šioje byloje. Į šiuos klausimus šalys atsakė per nustatytą terminą.

24 Per 2021 m. balandžio 23 d. posėdį šalys buvo išklausytos ir atsakė į Bendrojo Teismo klausimus, be kita ko, apie šią jurisprudenciją.

25 Ieškovas Bendrojo Teismo prašo:

– panaikinti ginčijamą sprendimą,

– priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

26 Komisija Bendrojo Teismo prašo:

– atmesti ieškinį,

– priteisti iš ieškovo bylinėjimosi išlaidas.

Dėl teisės

Įžanginė pastaba

27 Pareigūnų tarnybos nuostatų 2 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad viena ar daugiau institucijų gali pavesti bet kuriai iš jų arba Europos Sąjungos institucijų įstaigai vykdyti kai kuriuos arba visus įgaliojimus, suteiktus paskyrimų tarnybai (toliau – PT), išskyrus sprendimus dėl pareigūnų paskyrimų, pareigų paaukštinimo ar perkėlimo. Be to, pagal Pareigūnų tarnybos nuostatų 91a straipsnį bet kokie apeliaciniai skundai, susiję su sritimis, kurioms buvo pritaikyta 2 straipsnio 2 dalis, teikiami prieš instituciją, kuriai PT, turinti atitinkamus įgaliojimus, yra atskaitinga.

28 Pagal KTĮS 6 ir 117 straipsnius Pareigūnų tarnybos nuostatų 2 straipsnio 2 dalis ir 91a straipsnis pagal analogiją taikomi sudaryti tarnybos sutartis įgaliotoms tarnyboms.

29 2002 m. lapkričio 6 d. Sprendimu 2003/522/EB (OL L 183, 2003, p. 30; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 1 sk., 4 t., p. 413) Komisija įsteigė PMO.

30 2018 m. gruodžio 12 d. REA, vadovaudamasi Pareigūnų tarnybos nuostatų 2 straipsnio 2 dalimi ir KTĮS 6 ir 117 straipsniais, sudarė su PMO paslaugų susitarimą, iš kurio matyti, kad PMO nustato REA sutartininkų individualias išmokas, ypač tas, kurios nurodytos Pareigūnų tarnybos nuostatų 69 straipsnyje ir VII priede (minėto paslaugų susitarimo II B dalies E skyrius). Pagal paslaugų susitarimo II A dalies 5 straipsnio 1 dalį tais atvejais, kai REA yra pavedusi PMO vykdyti įgaliojimus, suteiktus PT arba sudaryti tarnybos sutartis įgaliotai tarnybai, pagal Pareigūnų tarnybos nuostatų 91a straipsnį ieškiniai, grindžiami Pareigūnų tarnybos nuostatų 91 straipsniu, turi būti pareikšti Komisijai.

31 Taigi nagrinėjamu atveju ieškinys buvo pagrįstai pareikštas Komisijai.

Dėl vienintelio pagrindo, grindžiamo Pareigūnų tarnybos nuostatų VII priedo 4 straipsnio 1 dalies b punkto pažeidimu

32 Ieškovas mano, kad atsisakydamas skirti jam ekspatriacijos išmoką PMO pažeidė Pareigūnų tarnybos nuostatų VII priedo 4 straipsnio 1 dalies b punktą.

33 Komisija ginčija šį ieškinio pagrindą.

34 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad ekspatriacijos išmokos skyrimo sąlygos įtvirtintos Pareigūnų tarnybos nuostatų VII priedo 4 straipsnio 1 dalyje, kuri, remiantis KTĮS 20 straipsnio 2 dalimi ir 21 ir 92 straipsniais, pagal analogiją taikoma sutartininkams.

35 Šioje nuostatoje išskiriami du atvejai, susiję su pareigūno pilietybe.

36 Pirmasis atvejis, reglamentuojamas Pareigūnų tarnybos nuostatų VII priedo 4 straipsnio 1 dalies a punkte, susijęs su situacijomis, kai pareigūnas „nėra ir niekada nebuvo valstybės, kurios teritorijoje yra j[o] darbo vieta, pilie[tis]“. Tokiu atveju tam, kad pareigūnas ar tarnautojas galėtų gauti ekspatriacijos išmoką, reikalaujama, kad penkerių metų laikotarpiu, pasibaigusiu prieš šešis mėnesius iki įsidarbinimo, jis nebūtų nuolat gyvenęs ar užsiėmęs savo pagrindine profesine veikla darbo vietos valstybės europinėje teritorijoje.

37 Antrasis atvejis, kurį reglamentuoja Pareigūnų tarnybos nuostatų VII priedo 4 straipsnio 1 dalies b punktas, susijęs su pareigūnu, „kuri[s] yra arba buvo valstybės, kurios teritorijoje yra j[o] darbo vieta, pilie[tis]“. Tokiu atveju ekspatriacijos išmokos skyrimui taikomos dvi sąlygos, kurios yra griežtesnės, nei numatytos Pareigūnų tarnybos nuostatų VII priedo 4 straipsnio 1 dalies a punkte.

38 Šios sąlygos yra tokios.

39 Pirma, darbo vietos valstybės piliečiams referencinis laikotarpis yra dešimt metų, o pareigūnams, kurie neturi darbo vietos valstybės pilietybės, jis yra penkeri metai (šiuo klausimu žr. 2007 m. liepos 11 d. Sprendimo *B / Komisija*, F-7/06, EU:F:2007:129, 37 punktą).

40 Antra, gyvenamosios vietos išlaikymo darbo vietos valstybėje labai trumpai referenciniu dešimties metų laikotarpiu pakanka, kad būtų netenkama teisės į šią išmoką arba atsisakoma ją mokėti (šiuo klausimu žr. 1976 m. vasario 17 d. Sprendimo *Delvaux / Komisija*, 42/75, EU:C:1976:21, 6–11 punktus; 2018 m. liepos 13 d. Sprendimo *Quadri di Cardano / Komisija*, T-273/17, EU:T:2018:480, 47 punktą ir 2020 m. spalio 5 d. Sprendimo *Brown / Komisija*, T-18/19, pateiktas apeliacinis skundas, EU:T:2020:465, 112 punktą), o pareigūnų, kurie nėra šios valstybės piliečiai, atveju teisės į ekspatriacijos išmoką netenkama arba šią išmoką atsisakoma mokėti tik tuo atveju, jeigu suinteresuotasis asmuo jo būsimoje darbo vietos valstybėje nuolat gyveno visu referenciniu penkerių metų laikotarpiu (šiuo klausimu žr. 1995 m. gruodžio 14 d. Sprendimo *Diamantaras / Komisija*, T-72/94, EU:T:1995:212, 48 punktą ir 2015 m. vasario 27 d. Sprendimo *EESRK / Achab*, T-430/13 P, EU:T:2015:122, 54 punktą).

41 Nagrinėjamu atveju neginčijama, kad ieškovo, turinčio darbo vietos valstybės (Belgija) pilietybę, atvejis yra antrasis, taigi jam taikomas Pareigūnų tarnybos nuostatų VII priedo 4 straipsnio 1 dalies b punktas. Todėl ieškovui taikomos griežtos šio sprendimo 39 ir 40 punktuose nurodytos sąlygos.

42 Pagal jurisprudenciją pareigūnas ar tarnautojas, kuris prašo skirti ekspatriacijos išmoką, turi įrodyti, kad atitinka šios išmokos skyrimo sąlygas, pateikdamas įrodymų, kad visu referenciniu laikotarpiu išlaikė savo nuolatinę gyvenamąją vietą už darbo vietos valstybės ribų (šiuo klausimu žr. 2000 m. rugsėjo 27 d. Sprendimo *Lemaître / Komisija*, T-317/99, EU:T:2000:218, 50 punktą).

Dėl referencinio laikotarpio ribų nustatymo

43 Šis ieškinys pareikštas dėl sprendimo, kuriuo PMO atsisakė skirti ieškovui ekspatriacijos išmoką, motyvuodamas tuo, kad šis neįrodė, jog – priešingai, nei pagal Pareigūnų tarnybos nuostatų VII priedo 4 straipsnio 1 dalies b punktą reikalaujama iš pareigūnų, kurie turi arba turėjo darbo vietos valstybės pilietybę, – jo nuolatinė gyvenamoji vieta visu referenciniu laikotarpiu buvo ne Belgijoje.

44 Norint taikyti šią nuostatą, reikia apibrėžti referencinio laikotarpio ribas, į kurias būtina atsižvelgti.

45 Pagal šią nuostatą šis laikotarpis baigiasi, kai pareigūnas arba tarnautojas pradeda dirbti atitinkamoje institucijoje ar agentūroje.

46 Nagrinėjamu atveju ieškovas pradėjo dirbti REA 2019 m. rugsėjo 1 d., todėl referencinis dešimties metų laikotarpis baigėsi 2019 m. rugpjūčio 31 d.

47 Taigi iš esmės jis turėtų prasidėti 2009 m. rugsėjo 1 d.

48 Vis dėlto pagal Pareigūnų tarnybos nuostatų VII priedo 4 straipsnio 1 dalies b punktą neatsižvelgiama į laikotarpius, kai pareigūnas nuolat gyveno ne darbo vietos valstybėje, kad dirbtų valstybės tarnyboje arba tarptautinėje organizacijoje (žr. šio sprendimo 2 punktą).

49 Taigi tokiu atveju siekiant nustatyti, kada prasideda referencinis laikotarpis, reikia šiuos laikotarpius „neutralizuoti“, atitinkamai pratęsiant referencinį laikotarpį (šiuo klausimu žr. 2014 m. rugsėjo 25 d. Sprendimo *Gražytė / Komisija*, T-86/13 P, EU:T:2014:815, 51 punktą).

50 Nagrinėjamu atveju laikotarpiu nuo 2009 m. rugsėjo 1 d. iki 2013 m. kovo 30 d., t. y. trejus metus ir septynis mėnesius, ieškovas dirbo Prancūzijoje, Prancūzijos ekologijos, tvaraus vystymosi ir energetikos ministerijoje.

51 Kadangi ši veikla buvo vykdoma valstybei ne darbo vietos valstybės teritorijoje, pagal Pareigūnų tarnybos nuostatų VII priedo 4 straipsnio 1 dalies b punktą referencinis laikotarpis turi būti pratęstas iki 2006 m. vasario 1 dienos.

52 Be to, laikotarpiu nuo 2013 m. gegužės 1 d. iki 2019 m. balandžio 30 d. ieškovas dirbo sutartininku Komisijoje.

53 Vis dėlto referencinis laikotarpis dėl to neturi būti padidintas, nes, skirtingai nuo to, kas buvo konstatuota dėl laikotarpių, susijusių su darbu už darbo vietos valstybės ribų, minėtoje nuostatoje nenumatyta jokio „neutralizavimo“, kiek tai susiję su laikotarpiais, kuriais pareigūnas šioje darbo vietos valstybėje dirbo valstybės tarnyboje arba tarptautinėje organizacijoje (šiuo klausimu žr. 2018 m. liepos 13 d. Sprendimo *Quadri di Cardano / Komisija*, T-273/17, EU:T:2018:480, 60 ir 62 punktus).

54 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia konstatuoti, kad nagrinėjamu atveju referencinis laikotarpis prasidėjo 2006 m. vasario 1 d. ir baigėsi 2019 m. rugpjūčio 31 d.

Dėl ieškovo nuolatinės gyvenamosios vietos laikotarpiu nuo 2013 m. gegužės 1 d. iki 2019 m. rugpjūčio 31 d. nustatymo

55 Neginčijama, kad laikotarpiu nuo 2006 m. vasario 1 d. iki 2013 m. balandžio 30 d., t. y. išvakarėse dienos, kurią ieškovas pradėjo dirbti Komisijoje kaip sutartininkas, jo nuolatinė gyvenamoji vieta buvo Prancūzijoje, taigi už darbo vietos valstybės ribų.

56 Vis dėlto siekiant išspręsti ginčą reikia nustatyti, ar po 2013 m. gegužės 1 d. ši gyvenamoji vieta buvo perkelta į Belgiją.

57 Diskusijoje šalys referencinį laikotarpį padalijo į dvi dalis, atitinkančias:

– pirma, laikotarpį, kuriuo ieškovas dirbo Komisijoje kaip sutartininkas (laikotarpiu nuo 2013 m. gegužės 1 d. iki 2019 m. balandžio 30 d.),

– antra, laikotarpį nuo su Komisija sudarytos sutarties pasibaigimo iki darbo REA pradžios (laikotarpiu nuo 2019 m. gegužės 1 d. iki 2019 m. rugpjūčio 31 d.).

58 Savo pasisakymuose šalys sutelkė dėmesį į šį antrąjį laikotarpį, stengdamosi nustatyti valstybę, kurioje tuo metu buvo ieškovo nuolatinė gyvenamoji vieta. Šiomis aplinkybėmis Komisija, be kita ko, teigė, kad, kaip ji buvo nurodžiusi ginčijamame sprendime, ši gyvenamoji vieta yra Belgijoje, nes ieškovas toliau gyveno Briuselyje esančiame bute, kuriame iki tol gyveno su savo sutuoktine ir vaikais, ir ten įsiregistravo kaip darbo ieškantis asmuo. Ieškovas savo ruožtu tvirtino, kad nebuvo persikraustęs į Prancūziją, nes laukė konkursų REA ir Komisijoje, kuriems dokumentus pateikė dar būdamas sutartininkas Komisijoje, rezultatų.

59 Šie argumentai grindžiami aplinkybėmis (kaip antai aplinkybe, kad ieškovas, pasibaigus jo kaip sutartininko darbui Komisijoje, išlaikė savo gyvenamąją vietą toje pačioje vietoje), kuriomis remiantis nereikia atskirai nagrinėti šio sprendimo 57 punkte minėtų dviejų laikotarpių.

60 Bendrajame Teisme šalys mano, kad pagal jurisprudenciją toks atskiras nagrinėjimas vis dėlto yra būtinas. Ieškinio 31 punkte ieškovas nurodo, jog preziumuojama, kad jo darbas Komisijoje laikotarpiu nuo 2013 m. gegužės 1 d. iki 2019 m. balandžio 30 d. sutrukdė užmegzti jo ilgalaikius ryšius su Belgija. Paskesniame punkte jis pabrėžia, kad visą šį laikotarpį jo buvimas Belgijoje buvo susijęs tik su minėtu darbu. Jo teigimu, tokia pozicija išplaukia iš 2018 m. liepos 13 d. Sprendimo *Quadri di Cardano / Komisija* (T-273/17, EU:T:2018:480).

61 Atsakydama į šį argumentą Komisija, remdamasi ta pačia jurisprudencija, atsiliepimo į ieškinį 21 punkte teigia, kad šešerius metus, kuriais ieškovas dirbo Komisijoje, jis negali būti laikomas turėjusiu nuolatinę gyvenamąją vietą Belgijoje.

62 Vis dėlto ši institucija, atsakydama į Bendrojo Teismo pateiktą klausimą, teigia, kad iš 2018 m. liepos 13 d. Sprendimo *Quadri di Cardano / Komisija* (T-273/17, EU:T:2018:480, 63 punktas) kylančios prezumpcijos, pagal kurią tarptautinėje organizacijoje dirbamas darbas trukdo atitinkamam asmeniui užmegzti ilgalaikius ryšius su darbo vietos valstybe, turi būti atsisakyta, kai suinteresuotasis asmuo baigia darbą tarptautinėje organizacijoje, todėl nuo to momento, kai kalbama apie įsikūrimą nuolat gyventi, ryšiai su darbo vietos valstybe nebegali būti ignoruojami.

63 Atsižvelgiant į šiuos skirtumus ir variacijas, reikia išsiaiškinti, kiek darbo vietos valstybėje gali būti atsižvelgta į darbą tarptautinėje organizacijoje asmens, kaip antai ieškovo, įdarbinto jo pilietybės valstybėje esančios institucijos ar agentūros, atveju siekiant nustatyti jo nuolatinę gyvenamąją vietą referenciniu laikotarpiu.

– Dėl išvadų, kurios turi būti daromos dėl darbo, kurį darbo vietos valstybėje esančioje tarptautinėje organizacijoje dirbo tos valstybės pilietybę turintis asmuo

64 Siekiant išnagrinėti šalių iškeltus sunkumus, reikia priminti, kad, kaip yra išaiškinta jurisprudencijoje, Pareigūnų tarnybos nuostatų VII priedo 4 straipsnio 1 dalies b punkte numatyta, kad pareigūnų ar tarnautojų, kurie yra arba buvo darbo vietos valstybės piliečiai, atveju skaičiuojant referencinį laikotarpį negali būti atsižvelgiama į laikotarpį, kuriuo jie dirbo valstybės tarnyboje arba tarptautinėje organizacijoje už darbo vietos valstybės ribų, ir jis turi būti neutralizuotas (žr. šio sprendimo 48 ir 49 punktus).

65 Vis dėlto, kaip matyti iš minėtos nuostatos formuluotės, joje nėra panašios taisyklės dėl darbo tarptautinėje organizacijoje darbo vietos valstybėje, kaip yra šioje byloje.

66 Pagal 2018 m. liepos 13 d. Sprendimą *Quadri di Cardano / Komisija* (T-273/17, EU:T:2018:480, 63 punktas) į darbą tarptautinėje organizacijoje reikia atsižvelgti siekiant nustatyti ieškovo nuolatinę gyvenamąją vietą, nes preziumuojama, kad tai trukdo jam užmegzti ilgalaikius ryšius su darbo vietos valstybe.

67 Tam tikrais atvejais gali būti, kad darbas tarptautinėje organizacijoje nepalengvina ar net neleidžia užmegzti tokių ryšių.

68 Vis dėlto siekdamas nustatyti nuolatinę gyvenamąją vietą Bendrasis Teismas tame pačiame 2018 m. liepos 13 d. Sprendime *Quadri di Cardano / Komisija* (T-273/17, EU:T:2018:480, 84–93 punktai) pažymėjo, kad referenciniu laikotarpiu ieškovas gyveno darbo vietos valstybėje su savo šeima, visų pirma kai dirbo Sąjungos institucijose ar agentūrose, taigi tarptautinėje organizacijoje.

69 Nagrinėdamas tos bylos faktines aplinkybes Bendrasis Teismas, nepaisydamas šio sprendimo 66 punkte nurodytos prezumpcijos, nusprendė, kad nagrinėjamu atveju Komisija teisingai nusprendė, jog ieškovo nuolatinė gyvenamoji vieta referenciniu laikotarpiu buvo darbo vietos valstybėje.

70 Iš tiesų nuolatinės gyvenamosios vietos nustatymas yra veiksmas, kuris turi būti grindžiamas faktinių aplinkybių analize, kurią atliekant nagrinėjami atitinkamo pareigūno ar tarnautojo sukurti asmeniniai ir profesiniai ryšiai.

71 Atliekant šią faktinių aplinkybių analizę lemiama reikšmė tenka prezumpcijai, kuria grindžiamas Pareigūnų tarnybos nuostatų VII priedo 4 straipsnio 1 dalies b punktas, kad asmens pilietybė yra rimtas požymis, jog tarp šio asmens ir jo pilietybės valstybės yra įvairių glaudžių ryšių (žr. 2020 m. spalio 5 d. Sprendimo *Brown / Komisija*, T-18/19, pateiktas apeliacinis skundas, EU:T:2020:465, 82 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

72 Galiausiai, atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, 2018 m. liepos 13 d. Sprendimas *Quadri di Cardano / Komisija* (T-273/17, EU:T:2018:480) turi būti aiškinamas kaip rodantis, kad į darbą tarptautinėje organizacijoje, kai dirbama darbo vietos valstybėje, gali būti atsižvelgiama nustatant pareigūno ar tarnautojo, kuris Pareigūnų tarnybos nuostatų VII priedo 4 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytu referenciniu laikotarpiu yra arba buvo darbo vietos valstybės pilietis, nuolatinę gyvenamąją vietą, net jeigu toks darbas negali būti aiškinamas kaip savaime apimantis ryšio su ta valstybe užmezgimą.

73 Be to, siekiant nustatyti ieškovo nuolatinę gyvenamąją vietą dabar nagrinėjamoje byloje, jokios išvados negalima daryti remiantis 2014 m. rugsėjo 25 d. Sprendimu *Gražytė / Komisija* (T-86/13 P, EU:T:2014:815), susijusiu su Lietuvos piliete, kuri įgijo Italijos pilietybę ir kurią įdarbino Europos lyčių lygybės institutas (EIGE), t. y. įstaiga, kurios buveinė yra Vilniuje (Lietuva).

74 Iš tiesų aptariamos situacijos skiriasi, nes tarnautoja, apie kurią kalbama minėtoje byloje, dirbo tarptautinėje organizacijoje, esančioje už darbo vietos valstybės ribų, o dabar nagrinėjamoje byloje darbas buvo dirbamas šioje valstybėje įsteigtoje tarptautinėje organizacijoje. Šio skirtumo negalima neįvertinti, nes Pareigūnų tarnybos nuostatų VII priedo 4 straipsnio 1 dalies b punktu siekiama užtikrinti, kad Sąjungos institucijos, įstaigos ir organai įdarbintų kilmės ir pilietybės požiūriu kuo įvairesnių darbuotojų.

– Dėl faktinių aplinkybių, skirtų nustatyti ieškovo nuolatinei gyvenamajai vietai referenciniu laikotarpiu

75 Išsiaiškinus taikytinas taisykles reikia išnagrinėti, ar, kaip teigia ieškovas, Komisija galėjo manyti, kad referenciniu laikotarpiu jis perkėlė savo nuolatinę gyvenamąją vietą į Belgiją.

76 Šiuo tikslu reikia taikyti šio sprendimo 42 punkte primintą įrodinėjimo taisyklę, pagal kurią būtent pareigūnas ar tarnautojas, kuris prašo skirti ekspatriacijos išmoką, turi įrodyti, kad atitinka Pareigūnų tarnybos nuostatų VII priedo 4 straipsnio 1 dalyje nustatytas sąlygas.

77 Antruoju atveju, kuris aprašytas šio sprendimo 37 punkte, pagal šią nuostatą reikalaujama, kad atitinkamas pareigūnas įrodytų, jog visu šioje nuostatoje nurodytu referenciniu laikotarpiu nuolat be pertraukos gyveno ne darbo vietos valstybėje, kurios pilietis jis yra.

78 Pagal jurisprudenciją nuolatinė gyvenamoji vieta yra vieta, kurioje suinteresuotasis asmuo įkūrė nuolatinį arba įprastą savo interesų centrą, siekdamas paversti jį nuolatiniu, o gyvenamosios vietos sąvoka apima ne tik fizinį buvimo konkrečioje vietoje faktą, bet ir ketinimą suteikti šiam faktui tęstinumą, kylantį iš įprasto gyvenimo ir normalių socialinių santykių (šiuo klausimu žr. 2007 m. gegužės 16 d. Sprendimo *F / Komisija*, T-324/04, EU:T:2007:140, 48 punktą).

79 Siekiant nustatyti, kur yra nuolatinė gyvenamoji vieta, reikia atsižvelgti į objektyvias faktines aplinkybes, susijusias su suinteresuotojo asmens privačiu ir profesiniu gyvenimu (šiuo klausimu žr. 2018 m. liepos 13 d. Sprendimo *Quadri di Cardano / Komisija*, T-273/17, EU:T:2018:480, 87 ir 88 punktus).

80 Nagrinėjamu atveju neginčijama, kad laikotarpiu nuo 2013 m. gegužės 1 d. iki 2019 m. rugpjūčio 31 d.:

– ieškovas nepertraukiamai gyveno Belgijoje,

– 2014 m. prie jo prisijungė jo sutuoktinė,

– jie ten susituokė,

– jo sutuoktinė ten dirbo pagal neterminuotą darbo sutartį,

– jie ten susilaukė dviejų vaikų,

– vienas vaikas ten lankė mokyklą, o kitas – lopšelį.

81 Šiomis aplinkybėmis Komisija atsakyme į skundą teigė, kad, atsižvelgiant į jurisprudencijoje nustatytus kriterijus, visų pirma į profesinę veiklą ir asmeninius ryšius, laikytina, kad ieškovo nuolatinė gyvenamoji vieta yra Belgijoje.

82 Siekdamas įrodyti, kad, nepaisant pirma nurodytų aplinkybių, jo nuolatinė gyvenamoji vieta visu referenciniu laikotarpiu liko Prancūzijoje ir nebuvo perkelta į Belgiją, ieškovas savo ruožtu nurodo šias aplinkybes:

– vaikystėje jis gyveno Prancūzijoje, šioje valstybėje mokėsi, vėliau dirbo ir turėjo perspektyvų dalyvauti ten priėmimo į valstybės tarnybą procedūroje,

– jo tėvai, broliai ir seserys gyvena Prancūzijoje ir būtent ten jis susipažino su savo sutuoktine, kuri yra Prancūzijos pilietė,

– prieš išvykdamas į Belgiją jis Prancūzijoje įsigijo nekilnojamojo turto ir jį pasiliko tuo laikotarpiu, kai dirbo Komisijai, jo neišnuomodamas; Prancūzijoje jis taip pat pasiliko judriojo telefono ryšio numerį ir banko sąskaitą,

– savo darbo Komisijoje laikotarpiu jis buvo sudaręs tik terminuotą sutartį su galimybe ją pratęsti; jos bendra trukmė negalėjo viršyti šešerių metų, dėl to jo profesinėje situacija tapo nestabili; be to, tuo laikotarpiu jis gaudavo ekspatriacijos išmoką.

83 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad ieškovo pateikta informacija patvirtina, kad, kaip pabrėžia ieškovas, su Prancūzija jis išlaikė glaudžius ryšius.

84 Vis dėlto tokie ryšiai savaime nereiškia, kad ieškovas referenciniu laikotarpiu iš tikrųjų išsaugojo savo nuolatinę gyvenamąją vietą šioje valstybėje.

85 Pirma, ieškovo nuolatinė gyvenamoji vieta negali būti Prancūzijoje, motyvuojant tuo, kad iki referencinio laikotarpio pradžios šioje valstybėje jis gyveno, mokėsi ir dirbo savo profesinės karjeros pradžioje. Tai, kad ieškovas kurioje nors valstybėje gyveno ir joje užsiėmė tam tikra veikla, susijusia su tuometiniu jo amžiumi, yra jo asmeninės istorijos dalis, tačiau savaime nereiškia, kad jis išsaugojo savo nuolatinę gyvenamąją vietą.

86 Antra, tas pats pasakytina apie aplinkybę, kad ieškovo artimieji gyvena Prancūzijoje. Ši aplinkybė neįrodo, kad ieškovas neužmezgė ilgalaikių ryšių už šios valstybės ribų. Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad ryšiai su tėvais nebūtinai turi lemiamą reikšmę nustatant asmens, kuris yra sukūręs savo paties šeimą, nuolatinę gyvenamąją vietą. Neneigiant šių ryšių svarbos, aplinkybė, kad pareigūnas ar tarnautojas gyvena konkrečioje valstybėje kartu su savo sutuoktine ir vaikais, iš kurių kiekvienas užsiima veikla, atitinkančia jo gyvenimo etapą (darbas, mokykla, lopšelis), gali būti laikoma reikšminga nustatant, kur yra nuolatinė gyvenamoji vieta, kaip ji suprantama pagal Pareigūnų tarnybos nuostatų 4 straipsnio 1 dalies b punktą.

87 Ieškovas tvirtina, kad su sutuoktine susipažino Prancūzijoje. Vis dėlto ši aplinkybė, kaip nurodė jis pats, nesutrukdė jai 2014 m. rugpjūčio 25 d. atvykti į Briuselį ir ten sukurti šeimą, įsidarbinti pagal neterminuotą darbo sutartį ir įsteigti rezidavimo vietą mokesčių tikslais šioje valstybėje. Erdvėje, kurioje Sąjungos piliečiai gali laisvai judėti ir draudžiama diskriminacija dėl pilietybės, pareigūno ar tarnautojo nuolatinės gyvenamosios vietos nustatymo negali lemti jo sutuoktinės pilietybė.

88 Atsakydamas į Bendrojo Teismo pateiktą klausimą ieškovas pridūrė: nors sutuoktinė pas jį į Briuselį atvyko 2014 m., t. y. praėjus daugiau nei metams nuo darbo Komisijoje pradžios, tai įvyko ne dėl to, kad jie nusprendė pagrindinį savo interesų centrą įsteigti Belgijoje, o dėl to, kad ji buvo tris mėnesius nėščia ir norėjo nėštumo laikotarpiu gyventi pas savo sutuoktinį. Be to, Prancūzijoje ji išlaikė bendrovę, kuri visu likusiu referenciniu laikotarpiu nevykdė veiklos.

89 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad pateikdamas šį įrodymą ieškovas nurodo asmenines priežastis, dėl kurių jo sutuoktinė 2014 m. atvyko pas jį į Briuselį. Vis dėlto, vadovaujantis jurisprudencija, nustatant nuolatinę gyvenamąją vietą, kaip ji suprantama pagal Pareigūnų tarnybos nuostatų VII priedo 4 straipsnio 1 dalies b punktą, į tokius argumentus negalima atsižvelgti. Pagal

jurisprudenciją Bendrasis Teismas negali pareikšti nuomonės apie subjektyvias priežastis, paskatinusias asmenį su šeima įsikurti konkrečioje valstybėje (šiuo klausimu žr. 2014 m. rugsėjo 25 d. Sprendimo *Gražytė / Komisija*, T-86/13 P, EU:T:2014:815, 56 ir 57 punktus).

90 Trečia, ieškovo nurodytos faktinės aplinkybės taip pat neleidžia manyti, kad jo nuolatinė gyvenamoji vieta visu referenciniu laikotarpiu liko Prancūzijoje. Taigi tai, kad šioje valstybėje buvo išlaikytas nekilnojamasis turtas, neįrodo jo ketinimo joje įsteigti nuolatinį ar įprastą savo interesų centrą. Šis nekilnojamasis turtas, esantis netoli jo tėvų, brolių bei seserų gyvenamosios vietos, galėjo būti investicija arba antrasis būstas, skirtas ieškovo šeimai apsilankyti savaitgaliais ir per atostogas. Šiuo klausimu pažymėtina, kad ieškovas, pradėdamas darbą Komisijoje 2013 m., aptariamo nekilnojamojo turto, esančio Kompjenėje (Prancūzija), nedeklaravo kaip savo gyvenamosios vietos.

91 Be to, judriojo telefono ryšio numerio ir banko sąskaitos turėjimas Prancūzijoje nėra reikšmingas (šiuo klausimu žr. 2019 m. lapkričio 28 d. Sprendimo *Wywiał-Prząda / Komisija*, T-592/18, EU:T:2019:820, 65 punktą). Apeliantas galėjo turėti judriojo telefono ryšio numerį ir Belgijoje arba nuspręsti, kad, panaikinus tarptinklinio sujungimo mokesčius, yra pigiau likti Prancūzijos operatoriaus abonementu. Be to, Belgijoje ieškovas turėjo banko sąskaitą. Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad dokumentai, kuriuos pateikė ieškovas, siekdamas įrodyti, jog greitkelių mokesčiai Prancūzijoje iš tiesų sumokėti, rodo, kad aptariamu laikotarpiu tai buvo atlikta naudojant su viename Belgijos banke atidaryta sąskaita susietą kortelę.

92 Ketvirta, tai, kad Komisijoje buvo dirbta pagal terminuotą darbo sutartį (net jeigu ši sutartis su pratęsimais negalėjo tęstis ilgiau nei šešerius metus), netrukdo nuspręsti, kad ieškovas įsikūrė Briuselyje, turėdamas tikslą ten pasilikti. Tai įrodo aplinkybė, kad, pasibaigus šiai sutarčiai, darbo Sąjungos institucijose jis ieškojo ir kaip darbo ieškantis asmuo užsiregistravo būtent Belgijoje, o ne Prancūzijoje.

93 Be to, aplinkybė, kad darbo Komisijoje laikotarpiu buvo mokėta ekspatriacijos išmoka, neturi reikšmės vertinant ieškovo teisę į ekspatriacijos išmoką jam įsidarbinant REA. Iš Pareigūnų tarnybos nuostatų VII priedo 4 straipsnio 1 dalies b punkto matyti, kad ši teisė turi būti nagrinėjama įsidarbinant. Kadangi nuo su Komisija sudarytos sutarties pabaigos iki su REA sudarytos sutarties pradžios keturių mėnesių laikotarpis buvo praėjęs, ieškovui įsidarbinant šioje agentūroje teisė į ekspatriacijos išmoką turėjo būti išnagrinėta iš naujo (šiuo klausimu žr. 2018 m. liepos 13 d. Sprendimo *Quadri di Cardano / Komisija*, T-273/17, EU:T:2018:480, 112 punktą).

94 Dėl laikotarpio po 2019 m. balandžio 30 d. ieškovas pabrėžia, kad nors jis ir liko Belgijoje iki 2019 m. rugpjūčio 31 d., taip buvo dėl to, kad jis baigė vykdyti su Komisija sudarytą sutartį ir laukė Komisijos ir REA organizuotų įdarbinimo procedūrų, kuriose dalyvavo vykdant šią sutartį, rezultatų.

95 Grįsdamas šiuos argumentus ieškovas nurodo, kad nuo 2019 m. gegužės 16 d., t. y. praėjus maždaug penkiolikai dienų nuo sutarties su Komisija pasibaigimo, iš REA jis gavo teigiamai nuteikiančios informacijos dėl įdarbinimo šioje įstaigoje perspektyvų ir kad šios įstaigos pasiūlymą jis gavo 2019 m. birželio 7 d., t. y. praėjus mažiau nei šešioms savaitėms po minėtos sutarties pasibaigimo. Taigi labai greitai jis buvo tikras, kad galės tęsti profesinę veiklą vienoje iš Sąjungos agentūrų.

96 Šiomis aplinkybėmis, atsižvelgdamas į trumpą laikotarpį iki darbo REA pradžios, t. y. laikotarpį, kuris, be to, didžiąja dalimi sutapo su vasaros atostogomis, jis nusprendė, kad nėra prasmės kartu su šeima persikelti į Prancūziją, nepaisant to, kad joje buvo išsaugojęs nuolatinę gyvenamąją vietą.

97 Komisija savo ruožtu mano, kad keturių mėnesių laikotarpiu, t. y. nuo 2019 m. gegužės 1 d. iki rugpjūčio 31 d., ieškovo nuolatinė gyvenamoji vieta buvo Belgijoje. Jos teigimu, ieškovas neįrodė, kad šiuo laikotarpiu jo nuolatinė gyvenamoji vieta buvo už šios valstybės ribų. Be to, jis išreiškė ketinimą užtikrinti šios gyvenamosios vietos tęstinumą, atsiradusį dėl įprasto gyvenimo, ten gyvenant tame pačiame bute su savo sutuoktine, kuri taip pat dirbo Belgijoje, ir su vaikais, kurie lankė atitinkamai mokyklą ir lopšelį. Galiausiai jis nusprendė užsiregistruoti kaip bedarbis Belgijoje ir ten ieškoti darbo.

98 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad ieškovo nurodytos aplinkybės, susijusios su laikotarpiu po jo darbo Komisijoje, nepaneigia šio sprendimo 80–93 punktuose pateiktos analizės, kurią atlikus buvo nuspręsta, kad referenciniu laikotarpiu, į kurį įeina laikotarpis, kuriuo ieškovas dirbo Komisijoje, ieškovo nuolatinė gyvenamoji vieta, kaip tai suprantama pagal Pareigūnų tarnybos nuostatų VII priedo 4 straipsnio 1 dalies b punktą, buvo Belgijoje, t. y. darbo vietos valstybėje, kuri yra ir jo pilietybės valstybė.

99 Priešingai, šios aplinkybės ne tik nepaneigia pozicijos, kad laikotarpiu nuo 2013 m. gegužės 1 d. iki 2019 m. rugpjūčio 31 d. jis nuolat gyveno Belgijoje, bet ir sustiprina ją įrodydamos, kad jis darbo ieškojo ne Prancūzijoje, o Belgijoje, ir taip parodė savo ketinimą likti pastarojoje valstybėje.

100 Iš šios faktinių aplinkybių analizės matyti, kad ieškovo pateikti įrodymai, vertinami kartu ar atskirai, neturi įtakos Komisijos pateikto vertinimo dėl vietos, kur jis referenciniu laikotarpiu turėjo nuolatinę gyvenamąją vietą, pagrįstumui: tai, kad jis gyvena Belgijoje kartu su savo sutuoktine ir vaikais, kurių kiekvienas užsiima veikla, atitinkančia jo gyvenimo etapą, rodo, kad, kaip pažymėjo Komisija, ieškovo nuolatinė gyvenamoji vieta buvo šioje valstybėje.

101 Bendrojo Teismo sprendimas būtų toks pats, jeigu, kaip teigė ieškovas, reikėtų preziumuoti, kad dėl darbo Komisijoje laikotarpiu nuo 2013 m. gegužės 1 d. iki 2019 m. balandžio 30 d. ilgalaikiai ryšiai su Belgija negalėjo būti užmegzti.

102 Tokiu atveju reikėtų manyti (kaip tai padarė Komisija), jog to, kad ieškovas, pasibaigus su šia institucija sudarytai sutarčiai, liko Belgijoje su savo sutuoktine ir vaikais ir joje užsiregistravo kaip darbo ieškantis asmuo (net jeigu labai trumpam laikotarpiui), pakanka įrodyti, kad jo nuolatinė gyvenamoji vieta buvo šioje valstybėje.

103 Šiuo klausimu reikia priminti: pagal jurisprudenciją gyvenamosios vietos išlaikymo darbo vietos valstybėje labai trumpu laikotarpiu per referencinį dešimties metų laikotarpį pakanka tam, kad būtų prarasta teisė į ekspatriacijos išmoką arba atsisakyta ją skirti (žr. šio sprendimo 40 punktą).

104 Taigi prezumpcija, kuria remiasi ieškovas, jeigu ji egzistuotų, būtų nesvarbi, nes nepakeistų ginčijamame sprendime Komisijos atlikto vertinimo, kadangi jos pateiktų įrodymų pakanka tam, kad būtų galima daryti išvadą, jog dalį referencinio laikotarpio jo nuolatinė gyvenamoji vieta buvo Belgijoje.

105 Kadangi pareiga įrodyti, jog darbo vietos valstybėje nėra ilgalaikių ryšių, tenka tam, kuris prašo ekspatriacijos išmokos (žr. šio sprendimo 42 punktą), darytina išvada, kad nagrinėjamu atveju ieškovas neįrodė, jog visu referenciniu laikotarpiu turėjo nuolatinę gyvenamąją vietą už Belgijos ribų.

– Dėl ieškovo situacijos šioje byloje palyginimo su ieškovo situacija byloje, kurioje priimtas 2018 m. liepos 13 d. Sprendimas „Quadri di Cardano / Komisija“ (T-273/17)

106 Ieškovas tvirtina, kad – priešingai, nei teigia Komisija, – jo situacija skiriasi nuo ieškovo situacijos byloje, kurioje priimtas 2018 m. liepos 13 d. Sprendimas *Quadri di Cardano / Komisija* (T-273/17, EU:T:2018:480), kurį Komisija nurodė ginčijamame sprendime. Ieškovo teigimu, priešingai nei jis, ieškovas minėtoje byloje susituokė su Belgijos piliete, visu referenciniu laikotarpiu studijavo, gyveno ir dirbo Belgijoje, taip pat dirbo Komisijoje pagal laikinojo darbo sutartį (taigi Belgijos bendrovei) ir anksčiau neteisėtai gaudavo ekspatriacijos išmoką.

107 Komisija nesutinka su tokiais argumentais.

108 Šiuo klausimu reikia priminti, kad byloje, kurioje priimtas 2018 m. liepos 13 d. Sprendimas *Quadri di Cardano / Komisija* (T-273/17, EU:T:2018:480, 91 punktas), Bendrasis Teismas atmetė ieškinį, kuriame buvo prašoma panaikinti sprendimą, kuriuo ieškovui, pradėjusiam tarnybą Sąjungos agentūroje Briuselyje, buvo atsisakyta skirti Pareigūnų tarnybos nuostatų VII priedo 4 straipsnio 1 dalies b punkte numatytą ekspatriacijos išmoką.

109 Tas sprendimas buvo priimtas motyvuojant tuo, kad minėtoje byloje ieškovas turėjo Belgijos pilietybę, visu referenciniu dešimties metų laikotarpiu nepertraukiamai gyveno Briuselyje, susituokė Belgijoje su Belgijos piliete, ten susilaukė trijų vaikų, kurie gimė Briuselyje, ir laikotarpiu tarp dviejų su Sąjungos institucijomis sudarytų sutarčių užsiėmė privačia profesine veikla.

110 Priešingai, nei teigia ieškovas, jo situacija panaši į ieškovo situaciją byloje, kurioje priimtas 2018 m. liepos 13 d. Sprendimas *Quadri di Cardano / Komisija* (T-273/17, EU:T:2018:480), nes abu šie asmenys yra Belgijos piliečiai, visą referencinį laikotarpį ar jo dalį gyveno Briuselyje, ten susituokė, susilaukė vaikų, dirbo pagal laikinąsias sutartis su šiomis Sąjungos institucijomis ir agentūromis ir liko gyventi laikotarpiu tarp šių dviejų sutarčių.

111 Byloje, kurioje priimtas 2018 m. liepos 13 d. Sprendimas *Quadri di Cardano / Komisija* (T-273/17, EU:T:2018:480), ieškovas su savo sutuoktine, turinčia Belgijos pilietybę, susipažino Belgijoje, o dabar nagrinėjamoje byloje ieškovas su savo sutuoktine, Prancūzijos piliete, susipažino Prancūzijoje, prieš išvykdamas dirbti Komisijoje. Vis dėlto abiem atvejais suinteresuotieji asmenys su savo sutuoktinėmis ir vaikais visą ar didelę referencinio laikotarpio dalį pragyveno darbo vietos valstybėje.

112 Be to, byloje, kurioje priimtas 2018 m. liepos 13 d. Sprendimas *Quadri di Cardano / Komisija* (T-273/17, EU:T:2018:480), laikotarpiu tarp dviejų su Sąjunga sudarytų sutarčių ieškovas dirbo Belgijos laikinojo įdarbinimo bendrovėse, o dabar nagrinėjamoje byloje ieškovas Belgijoje užsiregistravo kaip darbo ieškantis asmuo. Vis dėlto šis skirtumas neturi reikšmės nustatant ieškovo nuolatinę gyvenamąją vietą. Iš tiesų Sąjungos teismas negali teisinių pasekmių, susijusių su ekspatriacijos išmoka, susieti su tarnautojo pasirinkimu toje pačioje valstybėje užsiregistruoti kaip darbo ieškančiam asmeniui (kaip antai ieškovas šioje byloje) arba dirbti Sąjungos institucijoje per laikinojo įdarbinimo įmonę, nes toks pasirinkimas gali būti grindžiamas

subjektyviomis priežastimis, kurios susijusios su privačiu gyvenimu ir į kurias dėl to negali būti atsižvelgiama taikant Pareigūnų tarnybos nuostatų 4 straipsnio 1 dalies b punktą (žr. šio sprendimo 89 punktą).

113 Taip pat neturi reikšmės tai, kad byloje, kurioje priimtas 2018 m. liepos 13 d. Sprendimas *Quadri di Cardano / Komisija* (T-273/17, EU:T:2018:480), ieškovas anksčiau neteisėtai gaudavo ekspatriacijos išmoką. Kaip buvo nuspręsta to sprendimo 112 punkte, nesant ieškovo ir Sąjungos institucijų ir įstaigų įvairių sutarčių tęstinumo, teisė į šią išmoką turi būti iš naujo vertinama kiekvieną kartą įdarbinant suinteresuotąjį asmenį. Taigi tai, kad anksčiau buvo neteisėtai gaunama ekspatriacijos išmoka, negali turėti įtakos vėliau priimamiems sprendimams dėl šios išmokos atitinkamam pareigūnui ar tarnautojui. Tokiomis aplinkybėmis Bendrajam Teismui neaišku, kaip ši aplinkybė galėtų būti argumentas dėl vertinimo, kurį institucija turi atlikti kitu atveju.

114 Vadinasi, šis argumentas turi būti atmestas.

– *Dėl pasekmių, kurios, ieškovo nuomone, kyla iš Komisijos užimtos pozicijos*

115 Ieškovo teigimu, Komisijos užimta pozicija neskirti jam ekspatriacijos išmokos lemia Sąjungos ir jos pareigūnų ar tarnautojų netenkinančius rezultatus. Grįsdamas savo poziciją ieškovas nurodo keturis argumentus:

– Komisijai pakanka savo nuožiūra atidėti tarnautojo, kuriam pagal ankstesnę darbo sutartį teisėtai buvo mokama ekspatriacijos išmoka, įdarbinimą, kad ši išmoka iš jo būtų atimta,

– tarnautojai skatinami patirti persikėlimo į kitą valstybę išlaidų, kad ir toliau gautų ekspatriacijos išmoką, į kurią jie turėjo teisę ankstesnio įdarbinimo metu, nors jau sutiko su darbo pasiūlymu, kuris įsigalioja po kelių mėnesių toje pačioje vietoje esančioje agentūroje,

– nesilaikoma Pareigūnų tarnybos nuostatų 27 straipsnio, pagal kurį pareigūnai turi būti atrinkti iš kuo didesnės geografinės teritorijos, nes kyla rizika, kad pagal darbo sutartis dirbantys tarnautojai, turintys patirties Sąjungos institucijose, atsisakys tęsti karjerą šiose institucijose tam, kad grįžtų į savo kilmės valstybę,

– aplinkybės, kuriomis buvo parengtas Pareigūnų tarnybos nuostatų VII priedo 4 straipsnio 1 dalies b punktas, laikui bėgant iš esmės pasikeitė; šiuo metu Sąjungos institucijos pareigūnus iš karto įdarbina rečiau.

116 Komisija nesutinka su tokiais argumentais.

117 Į juos Bendrasis Teismas pateikia tokius atsakymus.

118 Pirmieji du argumentai grindžiami prielaida, kad laikotarpiu, kuriuo dirbo sutartininku Komisijoje, ieškovas negalėjo užmegzti ilgalaikių ryšių su darbo vietos valstybe.

119 Iš šio sprendimo 75–93 punktų matyti, kad ieškovas tam tikru momentu, kai dirbo Komisijoje, savo nuolatinę gyvenamąją vietą perkėlė į Belgiją.

120 Kadangi laikotarpiu, kuriuo dirbo Komisijoje, ieškovas turi būti laikomas nuolat gyvenančiu Belgijoje, jis negalėtų pretenduoti į ekspatriacijos išmoką, nors laikotarpiu nuo 2019 m. gegužės 1 d. iki rugpjūčio 31 d. vėl įsikūrė Prancūzijoje.

121 Tokiomis aplinkybėmis Sąjungos institucija ar agentūra panašiais atvejais negali būti skatinama atidėti tarnautojo, kuriam pagal ankstesnę darbo sutartį teisėtai buvo mokama ekspatriacijos išmoka, įdarbinimo, kad ši išmoka iš jo būtų atimta.

122 Bet kuriuo atveju institucija ar agentūra, kuri taip darytų vien šiuo tikslu, nesilaikytų rūpestingumo pareigos, kuria reikia vadovautis atliekant pasirinkimą. Ši pareiga visų pirma reiškia, kad spręsdama dėl pareigūno situacijos institucija ar agentūra turi atsižvelgti į visas aplinkybes, kurios gali lemti jos sprendimą, ir tai darydama ji turi atsižvelgti ne tik į tarnybos, bet ir į atitinkamo pareigūno ar tarnautojo interesus (šiuo klausimu žr. 1980 m. gegužės 28 d. Sprendimo *Kuhner / Komisija*, 33/79 ir 75/79, EU:C:1980:139, 22 punktą ir 1994 m. birželio 29 d. Sprendimo *Klinke / Teisingumo Teismas*, C-298/93 P, EU:C:1994:273, 38 punktą).

123 Be to, šiam tarnautojui nebūtų prasmės patirti persikėlimo į kitą valstybę išlaidų, kad ir toliau gautų išmoką, į kurią turėjo teisę ankstesnio įdarbinimo metu.

124 Dėl ieškovo trečiojo argumento reikia pažymėti, kad dėl priežasčių, kurios buvo paminėtos dėl dviejų pirmųjų argumentų, nėra rizikos, kad patirties šiose institucijose ar agentūrose turintys tarnautojai po pertraukos tarp dviejų sutarčių atsisakys jose tęsti karjerą vien dėl to, kad iš naujo įdarbinti jie prarastų teisę į ekspatriacijos išmoką. Bet kuriuo atveju Pareigūnų tarnybos nuostatų VII priedo 4 straipsnio 1 dalimi siekiama užtikrinti, kad institucijose dirbtų įvairių valstybių narių piliečiai. Todėl šis argumentas turi būti atmestas.

125 Tas pats pasakytina ir apie ketvirtąjį ieškovo argumentą. Konstatuoti pareigūnų karjeros pasikeitimai (darant prielaidą, kad jie įvyko) negali turėti įtakos taisyklių, kurių teisėtumas neginčijamas, taikymui, nes Sąjungos teismas neturi kompetencijos savo iniciatyva pakeisti ekspatriacijos išmokos mokėjimo sąlygų.

126 Taigi šio sprendimo 115 punkte nurodyti ieškovo argumentai turi būti atmesti.

127 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, reikia nuspręsti, kad ieškovas neįrodė, jog visu referenciniu laikotarpiu nuolat gyveno ne darbo vietos valstybėje, kaip tai suprantama pagal Pareigūnų tarnybos nuostatų VII priedo 4 straipsnio 1 dalies b punktą.

128 Taigi vienintelį ieškinio pagrindą, vadinasi, ir visą ieškinį, reikia atmesti.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

129 Pagal Procedūros reglamento 134 straipsnio 1 dalį iš pralaimėjusios šalies priteisiamos bylinėjimosi išlaidos, jei laimėjusi šalis to reikalavo.

130 Kadangi ieškovas pralaimėjo bylą, jis turi padengti savo ir Komisijos bylinėjimosi išlaidas pagal šios reikalavimus.

Remdamasis šiais motyvais,

BENDRASIS TEISMAS (ketvirtoji kolegija)

nusprendžia:

1. Atmesti ieškinį.

2. LF padengia savo ir Europos Komisijos patirtas bylinėjimosi išlaidas.

Gervasoni Nihoul Frendo

Paskelbta 2021 m. rugsėjo 15 d. viešame teismo posėdyje Liuksemburge.

Parašai.